

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ**

**ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ
(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)**

16 березня 2022 р.

за загальною редакцією
член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука

м. Київ

2022

УДК _613+574]:061.3

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 16 березня 2022 р.) / за загальною редакцією член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука. – К., 2022. – 233 с.

Головний редактор: Омельчук С.Т. член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор

Заступник головного редактора: Гринзовський А.М. д.мед.н., професор; Вавріневич О.П. д.мед.н., професор.

Редакційна колегія:

БАРДОВ В.Г. – член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор;

ГАРКАВИЙ С.І. – д.мед.н., професор;

ГРУЗЄВА Т.С. – д.мед.н., професор;

КОЛЕСНИКОВА І.П. – д.мед.н., професор;

КОРШУН М.М. – д.мед.н., професор;

ШИРОБОКОВ В.П. – академік НАН та НАМН України, д.мед.н., професор;

ЯВОРОВСЬКИЙ О.П. – академік НАМН України, д.мед.н., професор.

У матеріалах науково-практичної конференції з міжнародною участю «**Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини**» (Київ, 16 березня 2022 р.) висвітлено формування міждисциплінарних багаторівневих зв'язків екології та профілактичної медицини як складової системи громадського здоров'я, розуміння парадигми еколого-гігієнічних взаємин, направлених на зміцнення здоров'я людини через його соціальні, економічні, детермінанти, включаючи не лише питання безпеки харчових продуктів, умов праці та способу життя, профілактики інфекційних і неінфекційних хвороб але й мінімізації несприятливого впливу факторів навколишнього середовища на здоров'я населення.

УДК _613+574]:061.3

У разі повного або часткового використання матеріалів збірника посилання обов'язкове

Оргкомітет конференції вважав за доцільне залишити авторські тексти без змін

© НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця

Таким чином, динаміка захворюваності дітей та підлітків Харківського регіону та особливості мінерального дисбалансу із значним накопиченням умовно-токсичних мікроелементів відображають вплив екологічних факторів на формування хронічної соматичної патології у дитячому віці.

ОЦІНКА ВПЛИВУ ЕКОТРИВОГИ НА ПСИХОЕМОЦІЙНИЙ СТАТУС УКРАЇНЦІВ

Ходак Д.Ю., Рудакова В.М, Аністратенко Т.І.

Національний медичний університет імені О.О.Богомольця

Актуальність. Однією з найбільших проблем людства є глобальна зміна клімату. Міжурядова група експертів зі зміни клімату засвідчила, що зміна клімату в результаті антропогенного впливу лише на 33% пов'язана з природними змінами, а на 67% обумовлена діяльністю людини, зокрема збільшенням концентрації парникових газів в атмосфері. В Україні серед екологічних проблем, якими найбільше переймається населення – забруднення водою, дефіцит питної води, зростання кількості побутових і промислових відходів та забруднення атмосферного повітря. Ці проблеми настільки нагальні в цілому світі, що був запропонований спеціальний термін «екотривожність», який характеризує страх перед шкодою довкіллю, викликаний екологічною катастрофою. За визначенням Американської психологічної асоціації "хронічний страх екологічної загибелі" призводить до виснажливої тривоги, почуття безпорадності від того, що наше суспільство продовжує негативно впливати на довкілля. Екотривожність є частиною групи тривожних розладів, які вважаються одними з самих розповсюджених у світі. За останні 30 років розповсюдженість цього типу розладів збільшилась у всьому світі на 50%. Зміна клімату може впливати на психічне здоров'я та проявлятися як травма, шок, посттравматичний стресовий розлад, тривога, депресія, зловживання психоактивними речовинами, агресія, зниження почуття автономії й контролю, почуття безпорадності, фаталізм і страх. Екологічна тривожність, виникає просто від усвідомлення загрози, і як правило, турбує людей по всій планеті.

Метою роботи є дослідження впливу екотривоги на психічний стан українців.

Матеріали та методи. Для дослідження явища екотривоги та його поширення було проведено анкетування, в якому брали участь 60 респондентів, серед яких переважна більшість (84,6%) молодого віку (18-35 років). Анкетування складалося з двох етапів: перший містив конкретні питання про ознаки та прояви екотривоги, другий етап – тестування САН для оперативної оцінки самопочуття, активності, настрою. Також була застосована проєктивна методика «Людина під дощем» для оцінки психоемоційного стану та стресостійкості респондентів. При виконанні проєктивної методики неможливо сфабрикувати дані, тому що неможливо визначити кращу відповідь, як при тестуванні, або інтерв'ю. Мета дослідження прихована, тому респондент не може передбачити методи інтерпретації діагностичних маркерів та їх зв'язок з проявом особистості.

Результати. Перший етап анкетування продемонстрував, що ознаки екотривоги відчували 25,4% осіб; 40,7% знайомі з цим поняттям, але не стикалися особисто, і 33,9% не чули про явище екотривоги. При цьому майже всі опитувані (95%) відмітили, що переймаються проблемами екології, а 59,6% також вважають що масштаби екологічної катастрофи недостатньо висвітлені в медіапросторі. Більшість респондентів зазначили, що найчастіше відчують ознаки тривоги коли переглядають новини про вимирання рослин або тварин (71,2%) та новини про екологічні проблеми (52,5%). Найменшими «тригерами» виявилися соціальна реклама на тему захисту навколишнього середовища (10,2%) та реклама продукції екобрендів (1,7%). Згідно з опитуванням, тривожний стан респондентів характеризується наступними ознаками: 52,2% відмічають погіршення настрою; відчуття жаху притаманне 28,8%; 23,7% не можуть позбутися нав'язливих думок. Варто зазначити, що при цьому тільки 20,3% опитуваних можуть охарактеризувати себе як тривожну людину в цілому.

Результати другого етапу - анкетування за методом САН свідчать, що 60.7 – 77.1% осіб охарактеризували себе як бадьору, оптимістичну, радісну, захоплену, швидку, діяльну, сповнену сил людину. Привертає до себе увагу факт, що

стомлених, виснажених і охочих відпочити респондентів виявилось більше, ніж відпочилих, свіжих і охочих працювати.

За результатами проєктивної методики «Людина під дощем» загальну тривожність відчували 24% респондентів, хвилювання з приводу майбутніх подій – 72%, наслідки тривожної ситуації – 36%, нестабільність – 28%, тривожність, стрес з приводу негативного впливу оточуючого середовища – 52%. При цьому 60% осіб справляються зі стресом і тривогою за підтримки батьків і друзів, 16% потребують сторонньої допомоги, 6% дистанціюються від проблем, 4% категорично відмовляються від допомоги і опіки, розраховують виключно на свої сили та власні ресурси. 12% респондентів проявляють негативізм, як результат депресивного стану, внаслідок стресу.

Висновки:

1. Явище екоотривоги досить поширене серед молоді, майже $\frac{3}{4}$ опитуваних відчували її прояви.

2. Лише 20% осіб ідентифікують себе як тривожну людину, що може свідчити про деяку автономію саме екоотривоги від розладу тривожності в цілому.

3. Негативний вплив на організм оточуючого середовища викликає стрес у 52% респондентів, при чому переважна більшість з яких має набуту стресрезистентність.

РОЗБУДОВА СИСТЕМИ ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОГО НАГЛЯДУ, ЯК СКЛАДОВОЇ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я: РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПРОБЛЕМИ **Хоменко І.М., Івахно О.П., Вернер О.М., Першегуба Я.В., Козярін І.П.** *Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика*

Посилення епідеміологічного напряму діяльності в системі громадського здоров'я України викликано поширенням гострої респіраторної хвороби COVID - 19 за рахунок різних штамів коронавірусу SARS - CoV - 2. Захист населення шляхом епідеміологічного нагляду та своєчасного реагування на небезпеку є провідним важелем у цьому питанні.

Визначальним є встановлення причинно - наслідкових механізмів виникнення та поширення інфекції із залученням системи первинної медичної